د امام اعظمؒ وصيتونه

تاليف
مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی
مولوی عبدالهادی (حماد)

Ketabton.com

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تليفون: 0700321479

د تعليم الاسلام راډيو ويب پاڼې له خوا:
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝١

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيتونه

مؤلف : مولانا عاشق الهي شهربلندي
ژباړونکی : مولوي عبدالهادي (حماد)

د تعليم الاسلام راډيو ويب پاڼې له خوا :
www.Taleemulislam-Radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دمرتب خوخبری

الحمدلله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنااكرم الاولين والآخرين ، وعلى آله واصحابه هداة الحق وناصرى الدين المتين ، وعلى من اتبعهم باحسان الى يوم الدين وخذوا حذوهم فى استذكاراثارنبيه الامين ، اوصوا واستوصوا وتواصوا بالحق والصبرفى كل وقت وحين

دریښتني ښكلااوواقعيت دسترواكمن په ګلورين نامه ددې ليكني اوترتيب څخه وړاندي څښتن تعالیﷻ ته اړبنده د په ګوته سوی بشريت د ځلانده اولوی امام حضرت امام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) دغه وصيت دژباړي سره مل ليكلی وو چي ده مبارك ونوموتی عالم حضرت يوسف بن خالد سمتي (رحمة الله عليه) ته فرمايلی وو نوموړي ژباړه داصل ترڅنګ په (ماهنامه البلاغ كراچی) كښي ونشرته وسپارل سوه دغه وصيتونه زما مرشد سپيڅلي شيخ الحديث (بقية السلف حجة الخلف) مولانا محمد زكريا صاحب كاندهلوي ثم مهاجرمدني دامت بركاتهم العالية په خپل مجلس كښي توری په توري واورول اودیر يې خوښ وګڼل بيايې په خپل شخصي لګښت دپنځوزرو دچاپ پريكړه وكړه ددې بهير سره مل پريكړه وسوه چي دامام ابوحنيفة (رحمة الله عليه) دوه نوروصيتونه چي ونورو شاګردانو ته يې فرمايلي دي هم نشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سي دلته ون وروسته د (الاشباه والنظائر) نومي کتاب په پای کښي يو وصيت وموندل سو چي قاضي القضاة حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه) ته يې فرمايلی دی خوله بده مرغه ددې ليکني ترلوستني وروسته ځينی ځايونه چاپي غلطياني مخي ته راغلي چي ځيني ځايونه يې دمسخي اوتحريف ويره وه بياهم ددوهمي نسخې لټه روانه ده ترداسي بريده چی په دوونورو کتابونو کښي چي په نامه د (مناقب امام اعظم رح) او(حسن التقاضی) هم پيدا سوه په نومړو دوونسخو کښي هم دصحت له پلوه پياوړي نسخه ترتيب سوه اودمحاورې سره وژباړل سوه دعاجزبنده په ذهن کښي يوځه راوړاندي سوه چي هغه دامام صاحب (رحمة الله عليه) دوصيت څخه چي خپل زوی ته يې کړی دی عبارت دی ددغه وصيت لټه يې پيل کړه چي په نتيجه کښي الحمدلله دغه نسخه هم پيداسوه . هم داډول په (مناقب امام اعظم رح) کښي دقاضي ابوعصمة ، نوح بن ابي مريم مروزي (رحمة الله عليه) په نامه يې هم يو وصيت ترنظر تيرسو چي په قضائی چارو پوری اړه لري يو بل وصيت چي امام صاحب (رحمة الله عليه) وخپلو مخورو شاگردانو ته فرمايلی دی هم لاسته راغلي عاجزبنده دغه ټول وصيتونه دمحاورې ترڅنگ وژباړل اودحضرت اقدس مرشدي دامت برکاته په حضور کښي يې وړاندي کړل حضرت والا دغه ټول وصيتونه ديو ټولگي په ډول دنشر او طبعي امر وکړی او د (وصايا امام اعظم) په نامه يې ونومول اوددغه پنځو وصيتونو لړۍ جاري سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي دکتونکو په لاسو کښې ترسترگو کيږي چي ترتيب يې په لاندي ډول دی

لومړی وصيت : دامام ابويوسف (رحمة الله عليه) په نامه دی .

دوهم وصيت : دامام يوسف بن خالد سمتي (رحمة الله عليه) په نامه دی .

دريم وصيت : دحماد بن ابي حنيفه (رحمة الله عليه) په نامه دی .

څلورم وصيت : دابوعصمة نوح بن ابي مريم (رحمة الله عليه) په نامه دی .

پنځم وصيت : دامام اعظم (رحمة الله عليه) دمخورو اومشهورو شاگردانو په نامه‌دی .

دامام اعظم (رحمة الله عليه) دځينو شاگردانو احوال :

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه)

حضرت امام ابويوسف (رحمة الله عليه) دامام صاحب (رحمة الله عليه) ترټولو مشهور شاگرد وو چي پر حديثو اوفقه شريفه باندي په پوره ډول برلاسی وو، حضرت امام احمدبن حنبل (رحمة الله عليه) هم دده دشاگردانو څخه دی ، اونوموړی (رحمة الله عليه) دامام ابويو سف (رحمة الله عليه) څخه تر درو کالو پوري زده کړي کړي دي ، امام ابويوسف (رحمة الله عليه) نه يوازی چي قاضي وو بلکي قاضی القضاة هم وو اوپه دغه لقب باندي دی مبارک ترټولو وړاندي مشهور سوی دی ، اودعباسي خليفگانو په لړ کښې يې د مهدی ، هادی ، اوهارون الرشيد دواکمنيو پرمهال دقضا چوپړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترسره کړی دی اودسنه هجري ۱۲۲ قمری څخه نیولی بیا دژوند دپای ترشیبو پوري قاضی وو .
امام ابویوسف (رحمة الله علیه) دامام اعظم (رحمة الله علیه) وخدمت ته اوولس کاله دپایبندی، سره مل په مسلسل ډول حاضری ورکړی ده آن ترددې چي یو وخت یې زوی وفات سوی وو بیاهم ده مبارک پدې موخه چي دامام اعظم (رحمة الله علیه) مجلس ځینی ناغه نسي دخپل زوی په دفن کښي اشتراک ونه کړی اودخپل زوی تکفین اوتجهیز یې ذوستانو ، قریبانو ، اوهمسایگانو ته پریښودی اوخپله دامام اعظم (رحمة الله علیه) په مجلس کښي حاضرسو ، حضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) نه یوازي چي امام ابو یوسف (رحمة الله علیه) ته پوهه وربخښلی وه بلکې مالي مرستي یې هم ورسره کولی ، دداؤد بن رشید وینادہ چي وایي : که چیري دامام اعظم (رحمة الله علیه) یوازي امام ابویوسف (رحمة الله علیه) شاگرد وای بیاهم دده دویاړ لپاره دایو شاگرد بس وو ، اوکه دامام ابویوسف (رحمة الله علیه) علمي خبرو ته وکتل سي څرگندیږي چي نوموړی دپوهي دریاب دی اوپه لپو اوبه ځنیی اخستل کیږي ، حدیث ، فقه ، اوکلام ترټولو زیات دده په وړاندي وه ، یوځل امام ابویوسف (رحمة الله علیه) ناروغ وو دپوښتني په موخه امام اعظم (رحمة الله علیه) ورته تشریف راوړی دپوښتني څخه وروسته چي امام صاحب دباندي راووتی وې فرمایل : که چیری دغه ځوان وفات سي نودعلم لپاره لویه ضایعه ده ځکه چي دی پرمځکه ترټولو اوسیدونکو ستر عالم دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی بن صالح (رحمة الله علیه) چي به امام ابویوسف(رحمة الله علیه)څخه روایت کاوه نوده مبارک به امام ابویوسف (رحمة الله علیه) په افقه الفقهآء ، قاضی القضاة ، اوسیدالعلماء لقبونو سره یاداوه اوفرمایل به یي :

حدثنی افقه الفقهآء وقاضی القضاة وسیدالعلماء ،

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه)د سنه هجري قمري ۱۶۶ څخه بیا تر (۱۸۲) هجري قمري سنې پوري قاضي وو چي همدا دده دمړیني کال دی نوموړي په دې لویه مده کښي دستر عدل اوانصاف سره مل فیصلې کړي دي اوفرمایلي یې دي چي ما هیڅ دظلم فیصله نده کړي مګر یوځل چي دمؤاخذې څخه یې په ویره کښي یم هغه دا وه یوه ورځ یونصراني سړی په هارون الرشید باندي دعوه وکړه چي امیرالمؤمنین زما فلانکی جایداد قبضه کړی دی دغه دوسیه پیل سوه ما هارون الرشید ته وویل چي دغه سړی په تا دعوه کوي وایي تا دده مځکه قبضه کړي ده هارون الرشید په جواب کښي راته وویل چي دغه مځکه ماته دخپل نیکه منصورڅخه راپاته ده نصراني ته مي وویل چي دامیرالمؤمنین جواب خو دي واوریدی ته شاهدان لری ؟ نصراني په جواب کښي راته وویل شاهدان نسته مګر مدعی علیه دي قسم واخلي هارون الرشید ته مي وویل چي قسم اخستلای سی ؟هارون الرشید قسم واخستی اودوسیه خلاصه سوه نصراني ولاړی نو زه ددغه دوسیې په ویره کښي یم چی الله ﷻ ته مسئول نسم یوشاګرد ورته وویل اې استاذه ! پدې موضوع کښي دمؤاخذې ویره په چشی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښي ده ؟ ده مبارک وفرمایل : دغه دوه کسان چي یو نصرانی وو بل امیرالمؤمنین وو دمحاکمې پرمهال یوځای نه وه بلکي هارون الرشید پر یوممتاز ځای ناست وو اونصرانی دنورو مدعیانو په څیر پر یو ساده ځای ناست وو (یعنی ماته پکاروه چی هارون الرشید می هم راکښته کړی وای دعامو مدعیانو په څیرمی درولی وای) .

حضرت امام ابویوسف(رحمة الله علیه)لوی عابد وو ځکه دقضا دتولو بوختیاوو ترڅنګ یې هره ورځ دوه سوه رکعته نفل کول او په زیاته کچه یې روژې نیولی امام ابي یوسف (رحمة الله علیه)دنسب له پلوه دمدینې منورې دانصارو دکورنۍ سره اړه لري دده دنیکه نوم (سعد بن بحیر) صحابی ووچي (سعد بن حبته) هم ورته ویل سوي دي (حبته یې دمورنوم وو) نوموړي دتنکۍ ځوانۍ پرمهال دښه جنګیالي په توګه دخندق په غزا کښي ونډه واخستله رسول اللهﷺ چي کله دی ولیدی چي په پوره مېړانه یې جنګ کاوه نوبلنه یې ورکړه او ورته وې فرمایل : ځوانه ته څوک یې ؟ ده مبارک په جواب کښی ورته وویل زه سعد بن حبته یم حضورﷺ ورته دعا وکړه چی اللهﷻ دي ستا نصیب مبارک کړي او دنژدې کیدو امر یې ورته وکړی کله چي ورته رانژدې سو مبارکﷺ یې پرسر لاس ورتیر کړی (دغه حکایت الاستیعاب لیکلی دی) .

حضرت امام ابویوسف (رحمة الله علیه) فرمائی : رسول اللهﷺ چي زما دنیکه پرسر لاس تیر کړی دی برکت یې تراوسه په کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وفات سوی دی اواولادونه یې په کوفه کښې دژوند شپې
صبا کوي په ډوی کښې یو ځلانده سهارابویوسف (رحمة الله علیه)
وځلیدی چې تر ختیزه اولویدیزه پوري یې علم ورساوه دامام
ابویوسف(رحمة الله علیه) دوفات نېټه (۱۸۲) هجري قمري ښودل
سوی ده اودولادت نېټه یې ۱۱۳ سنه مشهوره سوی ده مگر شیخ
محمد زاهد کوثري (رحمة الله علیه) فرمایلی دی: چې دده مبارک
دولادت نېټه ۹۳ هجري قمري ده همدا روایت خیرل سوی اودتائید
وړدی.

حضرت یوسف بن خالد سمتی رحمة الله علیه

حضرت یوسف بن خالدسمتي (رحمة الله تعالی علیه) دامام
ابوحنیفة (رحمة الله علیه) د مشهورو شاگردانو څخه دی اصلی
وطن یې بصره ده دامام اعظم(رحمة الله علیه)څخه دزده کړې
اوخدمت په موخه دبصرې څخه کوفې ته راغلی وو د زده کړې
وروسته یې د بیرته تللو هوډ وکړی خو امام اعظم(رحمة الله
علیه)ورته وفرمایل : په تلو کښې بیړه مکوه زه تاته دتوښې په
توگه څه نصیحتونه کوم ده مبارک وخت ورته بیل کړی امام
اعظم(رحمة الله علیه)وصیتونه ورته وکړل چې په همدې رساله
کښې راوړل سوی دي دغه وصیتونه دخپلو ځانگړتیاوو سره
دعلماؤ اوطالبانو لپاره دځان ساتني وړدي.

دهدایې د مؤلف مشهور شاگرد علامه زرنوجی(رحمة الله علیه) په
خپل کتاب (تعلیم المتعلم) کښې داسي لیکلي دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وينبغی لطالب العلم ان يحصل كتاب الوصية كتبها ابوحنيفه «رحمة الله عليه» ليوسف ابن خالد سمتی «رحمة الله عليه» عندالرجوع الی اهله ، وقد كان استاذنا شيخ الاسلام علی بن ابی بكر «رحمة الله عليه» امرنی بكتابته عندالرجوع الی بلدی ولابد للمدرس والمفتی فی معاملات الناس منه .

ژباړه : هرزدكړی (طالب) ته ښايی چي هغه وصيت نامه لاس ته راوړي چی امام اعظم «رحمة الله عليه» ويوسف بن خالد «رحمة الله عليه» ته وكورته دتللو پرمهال كړی دي . زموږ استاذ شيخ الاسلام علی بن ابي بكر ماته وخپل ښارته دتللو پرمهال امروكړی چی دغه وصيت نامه وليكم اودخلگو سره په روزنيز ژوندانه كښي دخلگو سره په معاملاتو ترسره كولو كښي ، ښوونكی (مدرس) اومذهبی پريكړه كوونكی (مفتی) ته دغه وصيت نامه اړينه ده .

حضرت يوسف بن خالد دامام شافعی «رحمة الله عليه» داستاذانو څخه دی اوامام شافعی «رحمة الله عليه» دده په اړه داسی فرمايی : رجلا من الخيا ر .

يعنی دی دغوره وګړو څخه دامت دی . دمحدث ابن ماجة څخه روايت دی چي يوسف خالد ته لدې امله سمتی ويل سوی دی چی سمتی وسمت ته منسوب دی اوسمت طرف (څانګه) ته ويل كيږی اودی هم دښكلی لوری څښتن اودښكلو اخلاقو څښتن وو .

نوموړي په سنه ۱۷۹ هجري قمري كي ددې فانی نړۍ څخه مخه ښه كړی ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت حماد بن ابی حنیفة (رحمة الله تعالی علیهما)

حضرت حماد بن ابي حنيفة (رحمة الله تعالی علیهما) دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) یوازنی زوی دی چي دخپل سپېڅلی پلار څخه يې دفقه زده کړي کړي دي اوپه پوره پیمانه دسپېڅلتیا اوتقوی سره مل وو او تریو وخته په کوفه کښې قاضی هم وو .

حضرت ابوعصمه نوح بن ابی مریم (رحمة الله تعالی علیه)

حضرت نوح بن ابی مریم هم دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) دمخورو شاگردانو څخه وو چي دمرو نومي ځای اوسیدونکی وو او ابوعصمه يې دکنیت نوم وو او دالجامع په لقب سره یادسوی دی . امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) تل په قضائی مسائلو کښی پوښتنی . یوه ورځ امام اعظم (رحمة الله علیه) ورته وفرمایل هرو مرو به ته دقضا دروازه وټکوي همداسي وسوه په خپل وطن کښي قاضی سو امام اعظم (رحمة الله علیه) ده مبارک ته ځیني وصیتونه چي دقضا اړوند وه دخط په واسطه ولیږل چي پدې رساله کښي راوړل سوی دي . حضرت نوح بن ابي مریم ته دعلومو دجمعي له امله جامع العلوم ویل سوی دی . نوموړي څلور مجلسونه درلودل چي لومړی مجلس يې دحدیثو وو ، دوهم مجلس يې دامام اعظم (رحمة الله علیه) دارشاداتو بیانول وو ، دریم مجلس يې دنحو وو ، اوڅلورم مجلس يې دشعر اوادب په اړه وو . ده مبارک دامام اعظم (رحمة الله علیه) ترڅنگ دقاضي ابن ابی لیلی څخه هم زده کړي کړي وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم وصيت چي پدې کتاب کښې راوړل سوی دی دامام اعظم (رحمة الله عليه) دمشهورو شاگردانو په نامه دی چي روايت کوونکی یې امام یوسف (رحمة الله عليه) دی اوفرمايي : په يوه بارانی ورځ کښي موږ څو ملگري دامام اعظم (رحمة الله عليه) وخدمت ته حاضرسو چي زموږ په ډله کښي داؤد طائی رح، عافية اودی رح ، قاسم بن معن مسعودی رح ، حفص بن غياث نخعی رح ، وکيع بن الجراح رح ، مالک بن مغول رح ، زفربن هزيل (رحمة الله عليهم) موجود وه امام اعظم (رحمة الله عليه) زموږ لوري ته متوجه سو او وی فرمايل : انتم مسار قلبی الخ.

دغه وصيت ددې ټولگی په آخر کښې راوړل سوی دی دنوموړو وصيتو دروښانتيا په موخه عاجز بنده ځينی ځايونه ځينی ويناوی دقوسو په منځ کښي راوړي دي اودخپل لوری یې په وريښموباندی ټاټ (کم قيمته رخت) پيوند کړی دی له دې امله چي عام خلگ دلفظ دظاهري بڼې څخه غلطه افاده ونه کړی.

الله ﷻ ته دعاکوم چي دغه چوپړ دقبوليت په لورونه ونازوي او دحضرت اقدس مرشدي دامت برکاتهم سايه پرخلگوباندي تر ډيره وخته ودانه ولری.

انه سميع قريب ولدعاء مجيب و صلى الله تعالى خير خلقه سيدناومولانا محمد وآله واصحابه اجمعين

المدينه المنوره دصفري لومړی سنه ١٣٩٩ وانا العبد المحتاج الي رحمة الله محمد عاشق الهي بلندشهري عفي الله عنه وعافاه وجعل اخرته خيرا من اولاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پیل

دامام ابوحنیفة رحمة الله علیه وصیت خپل شاګرد ابویوسف (رحمة الله علیه) ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ۝١

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم

لومړی : دحضرت امام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) څخه روایت سوی دی چې ده مبارک (خپل شاګرد) ابویوسف (رحمة الله علیه) ته (هغه وخت) وصیت وکړی چې دابویوسف (رحمة الله علیه) له لوری څخه ده مبارک ته پوهه ، نیک اخلاق اوبرلاسی پرعلم باندی ښکاره سوه او وې فرمایل : اې یعقوبه ! (۱) درنښت دپاچا کوه مقام یې لوړ ګڼه اوپه حضور کښی یې ددرواغ ویلو څخه ځان ژغوره.(باچاته) ته په هر وخت اوهر مهال مه ورځه ترڅو چې یې دیو علمی اړتیا لپاره بلنه نوی درکړی (د باچا دډیرتګ څخه لاس پرسر سه) ځکه که دی بوختیا ورسره ډیره سی بې عزتي دي کوي اومقا م دي دده په وړاندی راټیټیږی داسي ورسره واوسیږه لکه داوره سره چې اوسیږي ګټه ځني اخله اولیری ځني اوسه مه ورنژدي کیږه ځکه تا سوځي اوتاوان ځني اخلی ځکه پاچا چې دکوم عزت لټه ځان لره کوي نورو ته یې نکوي .

---

(۱) یعقوب دابویوسف (رحمة الله علیه) نوم دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم : دپاچا په وړاندي دډیرو خبرو کولو څخه ځان وژغوره ځکه چي دی ستا ویناوی څیړي ددې لپاره چي انډیوالانو ته ژبښيي چي دی تر تا پوه دی ستا غلطیانی په ګوته کوي چي دخپل قوم په سترګو کښي دي ټیټ وښيي.

څلورم : کله چي پاچا ته ورځي دځان ددرنښت تر څنګ دنورو درنښت هم وپيژنه.

پنځم : پاچاته پر داسي مهال مه ورځه چي په وړاندی یې داسي پوهان ناست وي چي تا نه پیژني ځکه که (دپوهي په ډګر کښي تردوی) ټیټ یې ښایی چي تا وځوروی او که په پوهه کښي تردوی پیاوړی یې ښایی چي (په خبروکي) تا ټیټ کړي اوله دې امله دپاچا دسترګو وغورځی.

شپږم : کله چي پاچا د دولتي کارونو څخه (دیوکار) وړاندیز درته وکړي ترهغه بریده یې مه قبلوه ترڅو ستا ، ستا دمذهب او ستا دمسلک قضا رضا نه وي پکښي نغښتي ددې لپاره چي په دولتي چارو کښي دپردیو دمذهب وکړني ته اړنسي.

اووم : دپاچا ددوستانو اوانډیوالانو سره اړیکي مه لره بلکي یوازی ده ته نژدې کیږه.

اتم : دپاچا دانډیوالانو څخه لیري اوسه چي مرتبه او درنښت دي دتل لپاره پاته سي.

نهم : دعامو خلګو په وړاندي خبري مه کوه ترڅو چي یې پوښتنه نوي درڅخه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم : (دعامو خلگوسره) په دنيوي چارو اوتجارت کښي دخبرو کولو څخه ځان وساته دهغه خبرو پرته چي په پوهه (علم) پوري اړه لري ددې لپاره چي پوه نسي چي ستا مينه دمال سره ده ځکه دوی پرتا بد گمان کوي اوپدې باور کوي چي ستا مينه درشوت اخيستلو سره ده اودې لوري ته لاس خلاصوې .

يوو لسم : دعامو خلگو په وړاندي لويه لووړه خندامکوه.

دولسم :دبازار دډيرتللو څخه ډډه وکړه .

ديارلسم : (دځوانو) لغړزنو هلکوانوسره خبري مکوه ځکه چي فتنه ده(يعني دگناه کولو ويره ده) دوړو کوچنيانو سره خبري کول اوپر سرلاس ورتېرول پروانلري .

څوارلسم : دبې علمه سپين ږيرو سره دلاري په منځ کښي مه ځه ځکه که دلاري په اوږدو کښي دوی مخکي کړي ته وروسته سي دعلم بې عزتي دي کيږي اوکه ته مخکي سي ستا تاوان دي (ځکه رسول اللهﷺ دسپين ږيرو عزت لازم بللی دی) او فرمايي : څوک چي زموږ دمشرانو احترام نکوي اوپرماشومانو مو رحم نکوي زموږ دډلي څخه ندی .

پنځلسم : پرلارو باندي (دناسمو خلگوپه څير) مه کښينه که دي (دکوردناستي پرته) اړتيا ورته پيداسوه نو په مسجد کښي کښينه .

شپاړسم : پردوکانونو باندي مه کښينه .

اولسم : په بازارو اومسجدو کښي خوراک مه کوه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم : پرلارو باندی دخیرات شربتان مه چیښه اومه ئی دلاسوڅخه دخیرات ورکوونکو چیښه .

نولسم : گران قیمته جامی ، دښکلا شیان اوورېښم مه استعمالوه ځکه چې پایلې یې کبر اولویې ده .

شلم : په خپل کور کې دخپلې میرمنې سره دارتیا پرته خبرې مه کوه مګر دارتیا په پیمانه یې کوه .

یوویشتم : دمیرمنی سره ډیرې لوبې اولاس وروړل مکوه .

دوه ویشتم : دخپلې میرمنې سره نژدېکت مه کوه مګر هغه وخت چې دالله ﷻ ذکروکړې اودخیر لته پکښې وکړې .

درویشتم : دخپلې میرمنې په وړاندې دپردیو ښځو او مینځیانو خبرې مکوه ځکه چې پداسې صورت کښې داپه خبرو کښې ازادې ترلاسه کوې ښایې چې ته دنورو ښځوخبرې وکړې دابه دپردیو نارینوو خبرې درته وکړې (چې ډیره بده خبره ده)

څلورویشتم : دداسې ښځې سره واده مکوه چې کونډه وې پلار یا مور ولرې (یادزاړه مېړه څخه) زوی یا لور ولرې مګر په دې شرط سره چې دقریبانو پرته به څوک نه ورته راځې ځکه که ښځه شتمنه وې دپلار دبلنې پرمهال ادعاء کوې چې ټوله شته ددې دې اومېړه ته یې دخواست په ډول ورکړې دې .

پنځویشتم : دوس تربریده دخوابښې اوخسر کورته مه ورځه (یعنې دشرعې عذر پرته) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږویشتم : دخوانښي اوخسر په کور کښي میلمستیا ته زړه مه ښه کوه ځکه چي مال درڅخه اخلي اوطمعه یې درته ډیرېږي.

اوه ویشتم : دداسي ښځي دواده کولو څخه ډډه وکړه چي زامن اولوني دزاړه میړه څخه ولري ځکه دا خپل مالونه دهغه اولادو لپاره ذخیره کوي اوستا دمالوڅخه یې غلاکوي دوی ته یې ورکوي ځکه زوی تر تا ورته محبوب دی.

اتویشتم : دوې میرمني (ماینې) په یوه سرای کښي مه سره یوځای کوه

نهه ویشتم : ترهغه وخته واده مکوه ترڅو چي دي باور نوی راغلی چي دواده ټولي اړتیاوي پوره کولای سم.

دیرشم : لومړی دعلم لټه کوه بیا حلال مال سره یوځای کړه په دریم قدم کښي په واده کولو بوخت سه ځکه که دمال په لټه بوخت سي دمینځو او مریانو رانیولو ته دي رابولی اوپه دنیا دي مشغوله کوي تر زده کړي وړاندي واده مکوه ځکه چي وخت دي ضائع کیږي اولادونه دي ډیریږي او داړتیا دپوره کولو لپاره یې اړکیږي په نتیجه کښي علم او مال دواړه درڅخه پاتیږي.

یودیرشم : دځوانۍ په پیل کښي په علم بوخت سه چي زړه دي دنورو بوختیاوو څخه خلاص وي بیا دمال دیوځای کولو لټه کوه ځکه ډیرشغل دمال ، اولاد زړه پراګنده کوي کله چي دي مال جمعه کړی نو واده وکړه اوداسي ژوند ورسره وکړه لکه چي مي درته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوديرشم : دالله‌ﷻ څخه ويره ، دامانت اداکول اونصيحت عامواوخاصو ته کول پرتا لازم دي.

درودیرشم : دخلګو درنښت تر ښو مه لاندي کوه بلکي درنښت يې کوه ډیره ګذاره مه ورسره کوه که دوی ګذاره کول غواړي نودیني مسائلی ورته بيانوه تر داسي بريده که څوک دعلم ښتن وي اوپه علم بوخت وي اوکه دعلم ښتن نوي (يعنی دعلم سره مينه نه لری) ځان درڅخه ژغوري.

څلوردیرشم : وعامو خلګو ته (بي علمو خلګو ته)د دين داصولو دبيانولو څخه ځان وساته چي په علم کلام پوري اړه لری ځکه دوی داسي ډله ده چي ستا تقليد کوي اوپه دې اصولو سره مشغوله کيږي (پايلي يې بدي دي).

پنځمه ديرشم : که څوک ديومسئلې پوښتنه درڅخه وکړي نودومري جواب ور کوه چي سوال يې درڅخه کړی وي نورڅه په جواب کي مه ورسره زياته وه ځکه جواب ځني ورکيږي.

شپږديرشم : که لس کاله دکار اوکسب څخه بې برخي سي (دناداری له امله) دعلم څخه مخ مه اړوه ځکه که دي مخ واړوی دناداری سره به مل سي ځکه الله‌ﷻ فرمايي : چا که زما دذکرڅخه مخ واړوی بېشکه دتنګ ژوند ښتن به سي.

اووه ديرشم : څوک چي ستا څخه پوهه ترلاسه کوي داسي يې ګڼه لکه ستا زوی يا اولاد چي وي پدې موخه چي مينه يې دعلم سره زياته سی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دیرشم : دعامواوښاري خلګوڅخه که څوک ستا سره اختلاف کول غواړی (یعنی په مذهبي چارو کښي دلائل ویل غواړي) نو ته اختلاف مه ورسره کوه ځکه چي ددوی سره اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیايي (یعنی بې عزته کوي دي). اختلاف کول ستا دمخ اوبه بیايي (یعنی بې عزته کوي دي).

نهه دیرشم : دحق په ویلو کښي دچا دجاه اوجلال پروا مه کوه که څه هم پاچا وي.

څلویښتم : خپل ځان پدې مه راضي کوه چي ترنورو کم عبادت وکړي (یعني ترعاموخلګوډیرعبادت کوه) ځکه چي عام خلګ ستا برلاسی پرعبادت نه وینی ترهغه عبادت چی دوی یې کوي نوپرتا باندي دبدي اود لږمینی دعبادت سره باورکوي اوپردې عقیده وي چي ستا علم تاته ګټه اوفائده نده کړي مګرهغه ګټه چي دوی ته دي رسولي ده ددوی دجهل په اړه.

یوڅلویښتم : کله چي یوښارته ورسي په دې ښار کښي نور علماء موجود وي نودځان لپاره لوړ مقام مه لټوه بلکي داسی واوسه لکه یوددوی څخه ددې لپاره چي دوی پوه سي چي ستا مقصد ددوی عزت لمنځه وړل ندي که داسي ونه کړي دوی به په اتفاقی ډول درباندي راجمعه سي او ستا کړنلاره به بدنامه کړي اوعام خلګ به هم درباندی راووزي اوتیز،تیزبه درته ګوري (په پایله کښی به بې ځایه اوبې فائدې بدنامه سی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوڅلویښتم : (دعلماؤ په شتون کښي) فتوی مه ورکوه که څه هم دفتوی طلب درڅخه وکړي (دعلماؤ سره) علمی مقابله (رد قدح) مکوه.

دروڅلویښتم : ددوی په وړاندي هيڅ مه وايه ترڅو چي يوښکاره دليل نوي درسره.

څلورڅلويښتم : ددوی پراستاذانو باندي بد مه وايه ځکه الله ﷻ فرمايي : تاسو ښکنځل مه کوی هغه کسانو ته چي دالله ﷻ پرته بل چاته عبادت کوی نودوی به هم الله ﷻ ته ښکنځل کوي تيری به وکړی د ناپوهی له امله.

پنځه څلويښتم : دخلگوسره پرحذراوسه (يعني په راکړه ورکړه کښي دهوکه مه ورسره کوه بلکی محتاط ورسره اوسه) .

شپږڅلويښتم : دالله ﷻ سره په پټه داسي اوسه (يعنی عبادت کوه) لکه په ښکاره چي يې کوی (يعنی دخلگوپه وړاندي) دعلم هيڅ کارصيح نه دی ترڅوچي باطن يې دظاهر سره برابرنوي .

اووه څلويښتم : که پاچا يوکار درته وسپاری، چي ته يې وړتيا لري ترڅو چی دي باورنوی راغلی که يې زه قبول نه کړم زما پرته يې يو بل (نااهله) څوک قبلوي خلگوته تاوان رسوي اوپدې پوه سي چي دغه سپارل زما دعلم لکبله دی .

اته څلويښتم : دمناظرې په مجلس کښي (چي شرعا روا نه وي) دويري اومرعوبيت سره مل خبري مه کوه ځکه داسي خبري دزړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخبروپه ښکاره کولو کښي نقص پیداکوي اود ژبي بندیز پیداکوی.

نهه څلوېښتم: دډیري خنداکولو څخه ځان وژغوره ځکه چي ډیره خندا زړه وژني.

پنځوسم: دښځوسره ډیري خبري اوناسته اوولاړه مه کوه ځکه زړه وژني.

یوپنځوسم: په ارامتیا اوسکون سره رفتارکوه په کارونوکښي تلوارمکوه.

دوپنځوسم: که څوک دشا دخوا نعره درپسي وکړي جواب مه ورکوه ځکه په حیوانانو پسي دشا دخوا ږغ کیږي.

دروپنځوسم: کله چي خبري کوي (په خبروکي) ډېري ناري مه وهه اوازمه پورته کوه.

څلورپنځوسم: دځان لپاره ارامتیا اولږښوریدل عادت وگرځوه ددې لپاره چي دخلگوپه وړاندي دي دپوهي مقام څرگندسي.

پنځه پنځوسم: دخلگوپه منځ کښي دالله ﷻ ذکرډیر کوه ددې لپاره چي خلگ ستا څخه ذکر ازده کړي.

شپږ پنځوسم: دځان لپاره یو(ځانگړی) ورد (ذکر) وټاکه چي قرآن پکښي لولی دالله ﷻ ذکرپکښي کوي اوشکروایي پرهغه څه باندی چی دصبربلنه یې درکړی ده اونعمتونه یې در کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه پنځوسم : دځان لپاره په هره میاشت کښي خاصی ورځي وټاکه چي روژه پکښي ونیسي ترڅو خلګ (په روژه نیولو کښي) ستا تقلید وکړي په هغه عبادت مه راضي کیږه (یعنی بسنه مه کوه) کوم چي عام خلګ په راضي وي (یعني ترعامو خلګوعبادت ډیر کوه).

اته پنځوسم : دځان ساتنه کوه (په دې موخه چي بې ګټې کارونه اوګناه درڅخه ونسي اودنورو ساتنه کوه چي ستا ددنیا اوآخرت (کارونه ووینی) ستا دعلم څخه ګټه واخلي .

نهه پنځوسم : خپله (په بازار کښي) رانیول اوخرڅول مه کوه بلکي یوداسي څوک وټاکه چي ستا کارونه په ښه توګه تر سره کړي اوپرتا باندي اعتماد وي .

شپیتم : ددنیا په ټولو چاروکښي چي ته پکښی راشکیل یې داده مه اوسه (یعنی دافکرمه کوه چي زما ټولي کړني ریښتنی دي (ځکه دنفس اوشیطان ویره سته) بېشکه الله ﷻ دټولو شیانوپوښتنه کوي

یوشپیتم : لغړزني مریان مه رانیسه.

دوشپیتم : که څه هم دپاچا سره نژدې اړیکی ولری (خوخلګوته) یې مه ښیه چي زه دپاچاسره نژدې اړیکي لرم ځکه چي بیا خپل کارونه ستا دغاړې کوي نوکه چیري یې کارونه ورپوره کړي سپکاوی دي کوي که یې ورپوره نکړي عیب داره کوي دي .

تعلیم الاسلام ویب پاڼه :
www.taleemulislam-radio.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروشپیتم : ځان دعامومسلمانانو په څیزګنه مګرپه خپل مسلک کښې چې دعلم څخه عبارت دی (یعنی دعلم په اړه خپل مسئولیت زیات ګڼه).

څلورشپیتم : دخلګوپه ناسمو کارونو کښې تقلید مکوه بلکې په غوره کارونو کښی یې تقلید کوه.

پنځه شپیتم : که دي په یوانسان کښې بدي ولیدل مه یې بیانوه بلکې دخیرلته ورته کوه په خیر یې یاد کړه مګر بدي یې په دیني چاروکښی وه خلګو ته وښیه ددې لپاره چې خلګ یې تقلید ونه کړی اوځان ځني و ژغوری ځکه رسول الله ﷺ فرمایی : دفاجر انسان بدي بیان کړی ددې لپاره چې خلګ ځان ځني وژغوری .

شپږشپیتم : که دي دلوړمقام د څښتن څخه دیني نیمګړتیا ولیده ورته بیان یې کړه دلوړمقام اومرتبې پروا یې مه کوه ځکه الله ﷻ دي مرسته کوونکی اومددګار دی که دي یوځل دغه کاروکړی دوی درڅخه ویریږی هیڅوک دلاوری نسي کولای چې ستا په وړاندی اویا ستا په ښار کښې بدعة (غیرشرعی کار) ښکاره کړي وداسي کارته عوام خلګ وهڅوه ترڅوخلګ ددین په زیا ر کښې ستا تقلید وکړی.

اوه شپیتم : که دي دپاچا څخه داسي کار ولیدی چې دعلم، پوهي سره برابرنه وو ورپه ګوته یې کړه په داسي حال کښ چې ته یې فرمانبردار یې ځکه دپاچا توان ستا ترتوان ډیردی اوورته ووایه په هغه څه چې ته برلاسی یې زه دي فرمانبردار یم خوځینې کړنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي دپوهي سره برابري ندي کله چي دي داکاروکړی نویو ځل بس دی ځکه که په تکرار سره ورته ووایي ښایي درنښت دي لمنځه ولاړسي اوددین د نقص لامل به سی (کچیري اړتیا ورته پیداسي دداسي کسانو لخوا ترسره سي چي ستا تراثر لاندي وي نو یویادوه ځله داکار وکړه ترڅو خلګ ستا زیار په دین کښي اوحرص په امربالمعرف ووینی کله چي دي داکاروکړی خلګو ستا هڅي اوزیا رولیدی او بیا دي دپاچا څخه هغه کړنه ولیده نو یوازي کورته ورسه دیني اومذهبی خبری ورته وکړه که بدعت کوونکی وو مناظره ورسره وکړه او که پاچا وودالله ﷻ اورسول الله ﷺ ویناوي ورته بیان کړه که بېې ومانه خوښه که بېې ونه مانه دالله ﷻ څخه وغواړه چي دظالم څخه دي وساتي.

اته شپیتم : مرګ په یادلره د استاذانولپاره مغفرة (بخښنه) دڅښتن تعالی ﷻ څخه غواړه اودهغه چا لپاره (مغفرة غواړه) چي دین دي ځیني لاسته کړی وي.

نه شپیتم : دقرآن تلاوت تل کوه.

اویایم : زیارت دقبرونو، بزرګانو اوسپېڅلو ځایونو ډیرکوه.

یواویایم : دعاموخلګوسره چي په مسجدونو ،سپېڅلو ځایونو او اوهدیرو کښي مخ سی دوی د رسول الله ﷺ اونیکوخلګوپه خوب لیدل درته بیان کړي درست بېې بوله.

دواویایم : ددین اوسمي لاري د دعوت پرته دناسموخلګوسره مه کښینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروآویایم : ډیرلعنت ویل او ښکنځل کول مه کوه.

څلورآویایم : مؤذن چي اذان وکړي دمسجدتللوتیاري کوه ددې لپاره چي عام خلګ ستا مخکي ولاړنسي.

پنځه اویایم: دپاچا په همسایتوب کښې سرای مه جوړوه.

شپږاویایم : که دی دهمسایه څخه (ناسم کار) ولیدی پټ ئی کړه ځکه چی داستا سره امانت دی ، اودنورو خلګوپټ احوال مه ښکاره کوه.

اوه اویایم : که څوک (په یوکارکي مشوره درڅخه وغواړي نو مشوره ورکوه څومره چی پوهیږی ځکه دغه کاردی اللهﷻ ته نژدی کوی ، زما دغه وصیت ومنه ددنیا اواخرت لپاره دي ګټه ده انشآءالله تعالی.

اته اویایم :دبخله څخه ځان وساته ځکه بخل دي دخلګوپه وړاندي رسوا کوي.

نهه اویایم : طمعه کوونکی مه اوسه مه درواغ وایه مه په خبروکښي دخلګوسره ګډیږه بلکي په ټولو کارونوکښي خپله میړانه وساته.

اتیایم : هروخت سپیني جامې اغونده.

یوآتیایم : دشتمن زړه څښتن اوسه دځان له (لوري)څخه لږ حرص ښیه اولږ مینه ددنیا سره دځان شتمنی ښکاره کوه مسکنت مه ښکاره کوه که څه هم مسکین یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواتیایم : همتناکه اوسه ځکه د چا چي همت ټیټ وي مقام یې هم ټیټ وي .

درواتیایم : کله چي پرلاري ځي چپه اوراسته لوري ته مه ګوره بلکي مځکي ته ګوره .

څلوراتیایم : کله چي حمام ته ورسي دعاموخلګوسره په ناستي ځای اوپیسو ورکولو کښی ځان مه برابروه بلکي تردوی زیاتي پیسې ورکړه ترڅوستا میړانه ښکاره سي اودوی به دي درنښت وکړي .

پنځه اتیایم : مال ، سامان، اوجامی خپل دي اودصنعت کارونه خپله مه کوه بلکي یوباورلرونکی سړی ته یې وسپاره .

شپږ اتیایم : دخلګوڅخه (نامشروع) محصول مه اخله .[1]

اوه اتیایم : دراهم (پیسې) خپله مه تله (یعنی مه یې حسابه) بلکي پریوبل (باورلرونکي) سړی باندي باورکوه.

اته اتیایم : ددنیا سپکاوی کوه (هغه دنیا) چي دعلماؤ په آند سپکه ده ځکه الله ﷻ ته (علماء) تردنیا غوره دي .

نهه اتیایم : خپل (دنیاوي)کارونه بل چاته سپاره څوپرعلم ښه بر لاسی واوسي داسې کړنه دي عزت ساتی .

([1]) ددغه محصول څخه موخه مکس دی مکس دجاهلیة په وخت کې یوخاص نامشروع دود وو چي اوس له منځه تللی دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوى يم : دليونيانوسره خبري مه کوه مه دهغه خلګوسره خبري کوه چي دمناظرې په اصولو اودليل نه پوهيږي اويا لته دمقام کوي «علمي فائده يې هدف نوي » بلکي د مسائلوپه بيان دي ډوبوي اوعزت دي لمنځه وړي اوستا «دعزت » پروا نکوي که څه هم په دې و پوهيږى چي ته پرحق يي.

يونوييم : کله چي داسي خلګوته ورسي چي پرتالوړوي نوپردوى ځان لوړمه بوله ترڅودوى دي لوړونه ګڼي ددې لپاره چي ددوى څخه تاوان درته متوجه نسي.

دونوى يم : که په يوقوم کښي اوسيږى ترهغه په لمانځه کښي مه مخکى کيږه ترڅودوى دي دعزت په ډول مخکي نه کړي.

درونوى يم : دغرمې اوسهار وختي پرته حمام ته مه ځه اومه دعامو خلګودتفريح ځايوته ورځه.

څلورنوي يم : په کومو ځايوکښي چي پاچهان ظلم کوي مه ورځه مګرهغه وخت که ستا په نصيحت يې دظلم څخه لاس اخستى ځکه که دوى ستا په وړاندي يوناروا کړنه ترسره کړي چي ته يې دمنعي توان نه لرى ستا دچوپتيا له کبله خلګ فکر کوي چي داظلم يوجائزکاردى.

پنځه نوى يم : دعلم په مجلس کښي دقهر اوغصې څخه ځان وژغوره.

شپږ نوى يم : دعامو خلګو په وړاندي قصې مه کوه ځکه قصه کوونکي ته درواغ ويل اړين دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه نوی یم : که دي دیوعالم سره مجلس کول وغوښتل (یعني دهغه داستعداددمعلومولو په موخه) که مجلس دفقه وو خپله ورحاضرسه څومره چي دده (په استعداد) وپوهیدي بیان یې کړه که داسي نه وو نومه ورځه ددې لپاره چي خلګ ستا په ورتګ باندي دوکه نسي پر ده باندی به دیوداسي عالم ګمان وکړي چي دی هغسی نوي .

اته نوي یم : که پورتني کس ددې صلاحیت درلودی چي خلګوته مذهبي فتواوي ورکړي نوخلګوته یې بیان کړه اوکه یې صلاحیت نه درلودی نوته مه کښېنه چي ستا په وړاندي درس وکړي بلکي یواعتمادي سړی ورپرېږده ترڅوتاته دده دخبرو په ډول اودعلم په اندازه معلومات درکړي .

نهه نوی یم : دذکر ومجلسوته (چي غیرمشروع وي) مه حاضرېږه همداډول هغه مجلس ته (مه ورځه) چي ستا دعزت اوسپېڅلتیا په موخه دوعظ بلنه درکړي بلکی کلی وال واستوه چی باورپرې لري اویوشاګرد ورسره واستوه .

سلم : دنکاح دخطبې ویلو چاري دخپل کلي امام ته وسپاره همدا ډول دجنازې اواخترونو دلمنځونو امامت نوموړي امام ته وسپاره اوما په نیکودعاوو کښي مه هیروه دغه نصیحت قبول کړه ستا اودټولو مسلمانانو دمصلحت په موخه دغه نصیحت درته کوم .

دامام اعظم رحمة الله علیه نصیحت د قاضی القضاة امام ابویوسف رحمة الله تعالی علیه په نامه پاي ته ورسیدی.

....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام ابوحنیفة رح وصیت خپل

شاگردیوسف بن خالد رحمة الله تعالی علیه ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

کله چي یوسف بن خالدسمتي رح دامام ابوحنیفة (رحمة الله علیه) څخه دعلم زدکړه وکړه اوخپل ښار بصرې ته يې دتللواراده وکړه نوامام اعظم رح دتللواجازه ورکړه اوورته وي فرمایل : یووصیت دتحفې په ډول درته کوم چي دخلگوسره په ژوند کولو، دعلماؤدمرتبو په پیژندلو ، دځان په ادب کولو، ترلاس لاندی خلگوسره په ښه سلوک کولو اودعامواو خاصوخلگوسره په معامله کولو کښی ورته اړیی.

(دغه وصیت) به تاته دپوهي ښودلوپرمهال یوه داسي آله وي چي دعلم سمون اوښکلاپه راڅي اودمعیوب کولو څخه يې ژغوری.

پوه سه که دي دخلگوسره گذاره بده وي ټول خلگ به دي دښمنان وي که څه هم دي میندی اوپلرونه وي که دي دخلگوسره گذاره ښه وي ټول به دي میندي اوپلرونه سي (یعنی دوستان او خواخوږي به سي) که څه هم قریبان دي نوي.

یوسف بن خالد رح فرمایي : امام اعظم (رحمة الله علیه) راته وفرمایل ترهغه پوري صبر وکړه ترڅوټول وصیتونه په تفصیل سره په خپل فکردرته و کړم چي په پیژندلوسره به يې په خپل زړه کښي زما شکرگذاره سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف رح فرمايي : کله چي دغه وخت تيرسو اودوصيت وعده يې وکړه په فارغ وخت کښي راته وفرمايل : زه ټول هغه څه تاته ښکاره کوم چي تاته وړاندي کيږي گويا زه ستا سره مل يم کله چي بصرې ښارته ورسي هغه کسان چي زموږ مخالف دي ستالوري ته به متوجه سي که ته دخپل لوړعلم په مټ پردوی ځان لوړکړی او دخپل علم په زورددوی په وړاندی په فخرسره ويناکوی پايله به يې داوي چي ددوی سره به دناستی ولاړی او دگډ ژوند څخه به خلاص سي ته به ددوی مخالفت کوي دوی به ستا مخالفت کوي ته به ددوی سره اړيکي شکوي دوی به ستاسره اړيکي شکوي دوی به تاته بد وايي ته به دوی ته بدوايي دوی به تا بد لاری ښيي ته به دوی بدلاري ښيي ستا ولوري ته به دنامشروع لاری نسبت کوی په نتيجه کښي به دواړه بدنامه سی آخربه ددې ځايه څخه وتللوته اړسي داسي کړنه زما نه ده خوښه ځکه هغه کسان هوښياران ندي چي گذاره نکوی اوگذاره کولوته اړوي مگر چي الله ﷻ ورته دوتلوځای پرانيزی.

کله چي بصرې ته ورسي خلگ به دي ښه راغلاست وکړي ملاقات به دي وکړي ستاحق به وپيژني نوته دهرسړی مقام وپيژنه دشريفوخلگوعزت وکړه اودعلماؤدرنښت وکړه دسپين ږيرو احترام وکړه دځوانانوسره نرمي وکړه دعاموخلگوسره نژدې اوسه دناسموخلگوسره خواخوږي وکړه دغوره خلگوسره ملگري وکړه پاچا (آمر) په بدنامه مه يادوه دهيچا سپکاوی مکوه دچا په انديوالی باورمه کوه ترڅوچي دي ازمويلی نوي دکم همته خسيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي سره اشنايي مه کوه کوم شی چي په ښکاره درته ناسم ښکاره سو مينه مه ورسره کوه . دبي عقلانوسره ازاد ژوند مه کوه دميلمستيادعوت اوهديه مه قبلوه (يعني چي شرعي عذر موجود وي) گذاره اوصبرکوه بردباره اوسه دښوا خلاقو خښتن اوسه پراخه سينه لره نوي جامې اغونده دسوارلۍ لپاره ښه حيوان غوره کوه خوشبويي (عطر) ډير استعمالوه خپل شخصي کارونه يوازي کوه دخادمانو اولاس لاندي کسانولټه کوه (بيايي) تعقيبوه ددوی په ادب اوبرابري کښي وړاندي اوسه پدې لاره کښي دنرمۍ څخه کاراخله دډيري سزاڅخه کارمه اخله که نه نوبې نتيجې به سي (يعنی په خپله سزا مه ورکوه چی ستاعزت ته تاوان رسوی) پرلمونځونو باندي پابيندي کوه خوراک ورکوه (يعنی سخاکوه) څکه بخيل سړی سالار نسي جوړيدای يوپټ مشاور لره چي دخلگوپه حالاتو دي خبروي (دخبرتياپرمهال به دبدوکارنواصلاح وکړي) نو کله چي دي فساد وليدی داصلاح لپاره يې تلوار کوه هرکله چي په اصلاح (راوستلو) پوه سوي مينه (داصلاح سره) ډيره سي اوعزم به دي پياوړی سی.

څوک که ستا سره ملاقات کوي که يې نه کوی خوته ملاقات ورسره کوه څوک که نيکي درسره کوي که بدي درسره کوي خوته نيکي ورسره کوه عفوه(بخښنه) کوه خلگوته په نيکۍ سره امر کوه دبي گټوشيانوڅخه ليري اوسه کوم شی چي تاوان دررسوي پريږده يې دحقوقو په برپايه کولو کښي تلوارکوه که دي دملگروڅخه څوک ناروغه سي خپله پوښتنه پرکوه او د استاذو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ذريعه يې دصحت حال معلوموه که دي دملګروڅخه څوک ورک
سي دحالاتولټه يې کوه که څوک ستا په وړاندي کښيني ته دده په
وړاندي مه کښينه که څوک ظلم درسره وکړي ته وصيله ورسره کوه
څوک چي درته راسی عزت يې کوه که څوک بد درسره وکړي ته
بخښه ورته کوه که دي څوک په بدوالفاظويادکړي ته يې په ښو
اوښائسته الفاظويادکړه که دي دملګروڅخه څوک مړسي «ستاپر
زمه يې حق وي » حق يې ورکوه که چاته غم ورسيدی تسلي ورکوه
که چاته تکليف ورسيدی دغم شريکی ځرګندونه ورسره کوه که
چا ديوکار کولو وړانديز درته وکړی کار ور وکړه که چا په غم
کښي دهمکاری غوښتنه درڅخه وکړه همکاري ورسره کوه
دخلګوسره دخپلي دوستی ځرګندونه کوه څو چي ستا توان وي
هرچاته سلام اچوه که څه هم چس خلګ وي که ستا اودنورو
مجلس **يوځای سو ياته دنورو سره يوځای سوي دمسائلو دبيان**
لړی پيل سوه اوددوی خبرنه ستا په آند صحيح نه وه «په تلوارسره»
خپله رايه مه ښکاره کوه.
که څوک «ديومسئلي » پوښتنه درڅخه وکړی په دوديزو **الفاظو** يې
پوه کړه «يعنی په داسی ډول چي دوی په پوهيږي » وروسته نوره
وينا «خبرينيزه برخه »ورته بيان کړه چي داسي اوداسي ده که ددوی
څخه چا واوريدی «يعنی پوه سو » ستا مقام مرتبه او«دعلم » اندازه
به دي ورته معلوم سي که چااختلاف درسره کاوه يوډول نه يوډول
پوهه ورکړه چي فکرپکښي ووهی خلګوته روښانه اوښکاره پوهه
ښيه پټ اودقيق شيان مه ورته وايه مينه دخلګوسره کوه کله کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزاق (ټوکی ټکالی) ورسره کوه خبري ورسره کوه څکه دغه شیان ستا دعلم لړی تل روانه ساتي کله کله خوراک ورسره کوه دبي کاروانسانانو څخه بي پروا اوسه دخلگو اړتیاوي پوره کوه نرمي باندی کوه ددوی پرنیمگړتیاووسترگی پټوه دسینې تنگوالی اولړ حوصله ددوی په وړاندی مه ښکاره کوه داسي اوسه لکه یو ددوی څخه دخلگوسره داسي معامله کوه لکه خپل ځان ته چي یې کوی کوم څه چي ځان ته خوښوي دوی ته هم هغه خوښوه پرخپل ځان باندي برلاسی دځان دنیمگړتیاوو دخلاصون په مټ کوه اوحالات یې څیړه اوشر پیداکونکي کارونه پریږده که څوک زړه درته تنگوي ته زړه مه ورته تنگوه دهغه چا خبري اوره چي ستا خبري اوري خلگ وهغه شی ته مه اړباسه چي ته یې نه یې اړکړی دخلگو په هغه حال راضي اوسه چي دوی په راضي دي ښه نیت ورته څرگندوه په کارکښي ریښتنی اوسه کبر،لویي (دځان څخه لیره کړه دچم اودوکې څخه ځان وژغوره که څه هم دوی دوکه درسره وکړي امانت ساته که څه هم خلگ خیانت درسره وکړي په وفا کښی ټینگ اوسه په تقوی اوپرهیزگاری باندی منگولی لگوه دنورودینونو دڅښتنانوسره وړاومناسب ژوند کوه.

امام اعظم (رحمة الله علیه) خپل شاگرد ته وفرمایل که دغه وصیتونه ټینگ کړي امیدلرم چي سالم به سي بیا یې ورته وویل ستا جلاوالی مي غموي ستا پیژندنه زما دمیني ذریعه ده دلیکنو دلاری اړیکی راسره ساته اوخپلي اړتیاوی دي راته ووایه ته ماته دزوی په څیرېي اوزه تاته دپلارپه څیریم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام اعظم وصیت خپل زوی حماد رحمة الله علیهما ته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

اې زویه! الله ﷻ دې پر هدایت ثابت قدم لره (اوپه سپېڅلو کارونوکښې) دې الله ﷻ پیاوړی لره یوڅوو وصیتونه درته کوم که یې یاد ولرې اوپاېبندې پرې وکړې هیله لرم چې الله ﷻ به دې په دین اودنیا کښې نیکبخته کړې ان شآء الله تعالی.

لومړی وصیت: تقوی غوره کړه (یعني دالله ﷻ څخه وویرېږه) او خپل دبدن غړې دګناه څخه پاک ولره دالله ﷻ ټول امرونه برپایه (قائم) لره دغه ټول کارونه والله ﷻ ته دخالص عبادت په موخه دې.

دوهم: که دیوشی وپوهې ته اړېې ناپوه مه پاتېږه (یعنی دپوهی لټه یې کوه).

دریم: دهغه چاسره ژوند مه کوه چې دیني یا دنیاوي اړتیا ورته نه لرې (یعنی دبې ګټې سړی سره ملګرې مه کوه).

څلورم: دنورو سره انصاف کوه دخپل ځان لپاره داړتیا پرته انصاف مه غواړه.

پنځم: دمسلمان اوکافردواړوسره دښمني مه کوه (یعنی هغه کافر چې دریښتنی اسلامي هیواد تابعیت یې داسلام داصولوسره ترلاسه کړی وي یاپه بل عبارت زمي وي).

شپږم: صبراوقناعت پرهغه مال اومقام کوه چې الله ﷻ درکړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوم: (په مالي اونوروچاروکښي) خپل تدبير(کړنلاره) ښکلی لره ترڅودنورو خلگودا ړتياڅخه خلاص سي.

اتم: دخلگوپه سترگوکښي ځان سپک مه ښکاره کوه.

نهم: دبې گټو خبرو اوکاروڅخه ځان بيل کړه.

لسم: دخلگوسره چي يوځای سي لومړی سلام وراچوه غوره خبري ورسره کوه دغوره خلگوسره مينه کوه دشراچوونکو خلگو گذاره (دلداری) کوه.

يوولسم: دالله ﷻ عبادت ډيرکوه ذکراودرود پرنبي ﷺ باندي ډيروايه.

دوولسم: په سيد الاستغفاربوخت اوسه چي درسول الله ﷺ ددې قول څخه عبارت دی:

اللهم انت ربی لااله انت خلقتنی وانا عبدک وانا علی عهدک ووعدک مااستطعت اعوذ بک من شرماصنعت ابوء لک بنعمتک علی وابوء بذنبی فاغفر لی فانه لايغفرالذنوب الاانت.

(دويلوگټی يې په لاندي ډول دي) که دغه پورتنی کلمې چا ماښام وويلی په داغه شپه مړسو جنت ته به داخل سي که چاسهار وويلي په داغه ورځ مړسوجنت ته به داخل سي.

دحضرت ابی دردا ؓ څخه روايت دی کله چی ده ته وويل سوه چي کوردي وسوځی ده مبارک وفرمايل: نه دی سوځلی ځکه ما درسول

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللهﷺ ښخه اوریدلي دي چي که چا دغه (لاندینی) کلمې دورځی په لومړی برخه کی وویلی ترماښامه به مصیبت (تکلیف) نه ور ورسیږي که چا په آخر کي د ورځي وویلي ترسهاره به مصیبت نه ور ورسیږي.

(کلمه مبارکه په لاندی ډول ده):

اللهم انت ربی لااله الاانت علیک توکلت وانت رب العرش العظیم ماشاء الله کان وما لم یشاء لم یکن لاحول ولاقوة الابالله العلی العظیم اعلم ان الله علی کل شیئ قدیر وان الله قد احاط بکل شیئ علما اللهم انی اعوذ بک من شر نفسی ومن شرکل ذی شرومن شرکل دابة انت آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم..

دیارلسم: هره ورځ په پایبندۍ سره قرآن کریم لوله ثواب یې رسول اللهﷺ، موراوپلار، استاذانو اوټولومسلمانانوته بخښه.

څوارلسم: دملګرو (دشرڅخه) تردښمن ځان، ډیرساته ځکه په خلګوکښي فساد ډیردی نو تر اشنای دي دښمن تاته ګټمن دی (ځکه دښمن درڅخه لیري دی اوداشنای سره لاس اوګریوان یي).

پنځلسم: پټ حالات، سره زر (یعنی مال)، کړنلاره اودتللوځای چاته مه ښیه.

شپاړسم: دهمسایه سره ښه سلوک کوه اوتکلیفونه ئی زغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوولسم : داهل السنة والجماعة مذهب ټينګ ونيسه دناپوهانو اوګمراهانوڅخه ليري اوسه.

اتلسم: په ټولوکارونوکي دي نيت پاک کړه اودحلال خوارک زياته لټه کوه.

نولسم : په پنځو حديثونو عمل وکړه چي ما دپنځولکو حديثونوڅخه راټول کړي دي ، لومړی حديث دادی چي رسول الله ﷺ فرمايي : ټول عملونه په نيت پوري اړه لري هرسړی لره هغه څه دي چي نيت يې کړی وي.

دوهم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : ښه کارسړی لره دادی چی بې ګټی کارپريږدی.

دريم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : مؤمن به نسی يوستاسوڅخه تر هغه وخته پوري چي خوښ کړی خپل ورورته هغه څه چي ځان ته يې خوښوي.

څلورم حديث دادی : رسول الله ﷺ فرمايي : حلال ښکاره دي حرام ښکاره دي ددوی په منځ کښي مشکوک شيان دي چي ډيرخلګ يې نه پيژني نوکه چا دمشکوکوشيانوڅخه ځان وساتی دخپل دين عزت اوسپېڅلتيا يې وساتل که څوک په مشکوکوشيانو کښي ولويدی په حراموکښي ولويدی لکه شپانه چي دټاکلی کرښي (دمنعي حدود) په شاوخوا کښی پسونه څروی نژدې دی چي پکښي ولويږي خبردار اوسی هرپاچا لره ټاکلی کرښي سته دالله ﷻ ټاکلی کرښی (دمنعی حدود) حرام شيان دي خبراوسی په بدن کښي

(c) kerabton.com: The Digital Library

يوه ټوټه غوښه ده كه اصلاح سي ټول بدن به اصلاح سي كه فاسده سي ټول بدن به فاسد سي هغه زړه دی.

پنځم حديث دادی : رسول اللهﷺ فرمايي : كامل مسلمان هغه څوک دی چي دژبي اولاس (دتاوان) څخه يې خلگ په امن وي.

شلم وصيت : دصحت او جوړتياپه حال كښي (دالله ﷻ څخه) د ويري اواميد په منځ كښي اوسه (يعنى دجوړتيا پرمهال دالله ﷻ ټول امرونه سرته رسوه اودنواهيوڅخه يې ځان ژغوره) (دمرگ دراتلو پرمهال) داسي مړسه چي پرالله ﷻ دي ښه گمان وي (يعني دمغفرت اوخلاصون دي ټينگ گمان وي) اودمغفرت اوبخښني هيله دي پياوړي وي (داسی اميد) په سالم زړه كښي وي ښځكه الله ﷻ زيات بخښونكی اوزيات مهربان دی.

دامام اعظم رحمة الله عليه وصيت چی خپل زوی حماد رحمة الله عليه ته ئی كړی و.و پای ته ورسيدی.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت امام اعظم رحمة الله علیه دقضا په اړه دغه وصیت ونوح بن ابي عصمة رحمة الله علیه ته فرمایلی دی

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم

نوح بن ابي عصمة (رحمة الله علیه) فرمایي : ما دابو حنیفة رح څخه داحادیثودمعناوو زده کړي کولي ده مبارک ډیرښه تشریح اوتفسیرکاوه هم داډول ما دباریکومسائلو پوښتنه ځني کوله په عمومي ډول زماپوښتني دقضا دمسائلو او احکامو په اړه وي امام اعظم (رحمة الله علیه) (یوه ورځ دوړاندوینا په ډول) راته وفرمایل: ته به دقضا دروازه وټکوي (یعنی قاضی به سي) نوح بن ابي عصمة فرمایي : کله چي زه خپل ښار مرو ته ولاړم دلږ وخت وروسته دستي په قضا اخته سوم امام اعظم(رحة الله علیه) لا ژوندی وو نوح بن ابي عصمة وایی (دقضاداخته کیدو وروسته) مي امام اعظم(رحمة الله علیه) ته یولیک ولیکی ددغه پیښي حال مي پکښی ولیکی اوعذرمی ورته ولیکی (یعنی داچي په خپله خوښه مي قضا نه کوله بلکي ورته اړسوم) امام اعظم (رحمة الله علیه) په جواب کښي ورته ولیکل: ستا لیک راورسیدی کوم څه چي دي پکښي لیکلی وه په هغه پوه سوم ستا وغاړی ته یولوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

امانت درولویدی چي لوی، لوی خلگ ورته عاجزه دي ته داسي يې لکه غرق نودځان لپاره دوتلولارولټوه تقوی درته اړینه ده ځکه تقوی دټولوکارونوبرپایه کونکی ده دقیامت «دورځي د سختیو څخه» خلاصونکي ده اوساتنه دهري بلاڅخه ده اوپه تقوی سره به «د کار» ښه نتیجې ترلاسه کړي اللهﷻ دي موږ ته دټولوکارونوښې نتیجې رانصیب کړي اللهﷻ دي دخپلي خوښي دکارتوفیق راکړي بېشکه اللهﷻ اوریدونکی اونژدې دی . پوه سه «اې نوحه رح !» په بابونودقضا يوازي جيدعالم پوهيږي چي په اصولودعلم«یعنی قرآن ، احادیثو اوپه ویناوو داصحابوکراموپوه وي اودفکر اونظرڅښتن وي اودتپلوتوان يې ولري . که یوه مسئله مشکله درته ښکاره سوه نودقرآن ، حدیث او اجماع په لوري هڅه وکړه که دي روښانه پکښي پیدا کړه عمل په وکړه که دي پیدا نه کړه نو نظائرو«یعنی قیاس » ته يې حواله کړه «دآیات ،حدیث ،قیاس » استشهاد پرې وکړه بیا عمل په هغه لاره وکړه چي «پورتنیو درو» اصولوته نژدې وي او ورته والی ورسره ولري دفکر اونظر دڅښتنانو سره مشوره کوه ځکه په دوی کښي داسي څوک سته انشاءالله چي په هغه څه پوهيږي چي ته نه په پوهيږي . کله چي دوه دښمنان «یعنی مدعی اومدعی علیه » درته کښیناستل نو دکمزوري او زوروړ ، دعزتمن اوبې عزته ترمنځ په ناسته ، توجه او خبروکښي توپیرمه کوه داسي کړنه مه کوه چي دعزتمن دعزت لامله درته طمعه پیداسي اوبې عزته دبې عزتی له امله نا امیده سي . کله چي مدعي اومدعي علیه ستا په وړاندي کښینی ترهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته یې پرېږده چې په ارامه شرم اوسام ځني پورته سي بيا په نرمۍ خبري ورسره وکړه اوپه خبرویې پوه کړه اودهريوه خبري تولي اوره تلوار مه پرېږ کوه پري يې ږده ترهغه وخته پوري چې خپلي خبري تولي خلاصي کړي مگر که يې بې ځايه خبري وکړي منعه يې کړه (اوددغه خبرو نه اړتيا) وروښيه. دزړه تنگۍ، قهر اوغم په حال کښي دقضا (فيصلې) مه کوه کله چې ستا دقضاحاجت اړتيا وي ياوږى يي قضا مه کوه دفکري بوختيا پرمهال قضامه کوه بلکي په داسي وخت کښي قضا وکړه چې زړه دي فارغ وي.

دقريبانو په منځ کي په تلوار سره قضا مه کوه بلکي ځومجلسوته يې معطله کړه ښايي دوى په خپل منځ کښي روغه (جوړجاړى) وکړي که يې ونه کړى نوفيصله وروکړه ترهغه وخته پرهيڅا فيصله مه وباسه ترڅو دالزام ټول ثبوتونه يې په لاس نوي درغلي اوشاهدي ورکونکى ته تلقين (په خبرو کښى ښودنه) مه ورکوه. په خپل مجلس کښي چاته اشاره مه کوه وقريبانوته هيڅ کارمه سپاره (دقضا په وخت کښي) دهيچا ميلمستيا مه قبلوه ځکه چې تهمت به درباندي وويل سي (دخپلو دوستانو سره) دقضا په مجلس کښي خبرى مه کوه. تقوى (ويره) دالله ﷻ څخه غوره کړه ددنيا او اخرت دټولو کارونوبسنه درته کوي الله ﷻ به سلامتيا درنصيب کړي الله ﷻ دي موږ اوتاته ښه ژوند اوښه مقام په آخرت رانصيب کړي.

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپل شاگرد ابوعصمه نوح بن ابى مريم (رحمة الله عليه) ته پاى ته ورسيدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامام اعظم (رحمة الله علیه) وصیت خپلو

مخورو اومشهورو شاگردانوته

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴿١﴾

دامام ابویوسف(رحمة الله علیه) څخه روایت دی چي موږیوڅوتنه دامام صاحب دشاګردانوڅخه دامام اعظم(رحمة الله علیه) په حضورکښي په یوه باراني ورځ کښي سره یوځای شو ددغه ملګروڅخه داؤد طائی ،عافیة الاودی ، قاسم بن معن مسعودي ، حفص بن غیاث النخعي ، وکیع بن الجراح، مالک بن مغول ، زفر بن الهذیل ، اوداسي نورکسان وه امام اعظم رح زموږ لوري ته متوجه سواو وي فرمایل: تاسوزما دزړه خوشحالي راوستونکي یاست اوزما دغم لیري کونکي یاست ماتاسوته دعلم ځین (دسوارلیۍ) اوملونه جوړکړي دي که مو خوښه سوه باندي سپاره سی (یعني فقهي مسائلي مي درښودلی دی که موخوښه سوه عملي يې کړی اونوروته يې ورسوی) په داسي حال کي مي پرې ایښي یاست چي خلګ به ستاسوشاته ځي دالفاظو لټه به موکوي خپلي غاړي به تاسوته کښته کوي ستاسوڅخه هریودقضا صلاحیت لری په تاسوکي لس کسان دي چي قضا وکړي زه تاسوته سوال په الله ﷻ سره کوم (یعني الله ﷻ درته واسطه کوم) اوهغه لوي علم چي الله ﷻ تاسوته درکړی دی (واسطه کوم) چي د (پاچا) څخه دقضا د غوښتلودذلت څخه ځان وژغوری که په تاسوکښي د یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څخه دقضا غوښتنه وسوه اوپه ده کښي يوه نيمګړتيا وه چي الله ﷻ دخلګوڅخه پټه کړي وه قضا نده ورته روا (اوددې لاري څخه پيداسوی) رزق ندی ورته حلال که يې پټ حالات دښکاره حالاتوپه څيروه (يعنی پټي نيمګړتياوی يې نه درلودي) قضا ورته روا ده (اوددې لاري څخه په لاس ورغلي) رزق ورته حلال دی که څوک دقضا و دندي ته داړتيا له مخی مجبورسي نودځان اوخلګوترمنځ دي پرده نه ځړوی پنځه وخته دي لمونځ په جماعت سره (په مسجد) کښي اداکوی اودهرلمانځه پروخت دي (پدې ډول) ناره وکړي څوک حاجت لری ؟ (زما سره ملاقات کولای سي) اودماخستن په لمانځه کښي درې واره دغه ناره کوه بيا کورته ځه که څوک مريض سو دقضا په ځای کښي يې دکښيناستلوتوان نه درلودی دمريضۍ دورځوتنخوا (معاش) دی د(بيت المال څخه) نه اخلي که امام المسلمين (آمر) چم وکړی (يعنی په بيت المال کښي يې خيانت وکړی) يائی په ظلم سره فيصله وکړه امامت يې باطل دی اوحکم يې دمنلووړندی که يې په ډاګه اوښکاره ګناه وکړه (د حد شرعی سزا ورکول باندی واجب ده) هغه نژدې قاضي دي حد باندي قائم کړي .

تمت بالخيروصية الامام الاعظم (رحمة الله عليه) لكبارتلاميذه.

دامام اعظم (رحمة الله عليه) وصيت خپلومخورو شاګردانو ته پای ته ورسيدی .

كتبه العبدالافقرالی الله الغنی مولوی عبدالهادی (حماد)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام اعظمؒ وصیتونه

تالیف
مولانا عاشق الهی شهر بلندی

ژباړونکی
مولوی عبدالهادی (حماد)

احمد شاهی کتبخانه
کابل بازار کندهار
تیلفون: 0700321479

د تعلیم الاسلام راډیو ویب پاڼې له خوا:
www.Taleemulislam-Radio.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library